

آشنایی با «بنیاد معارف اسلامی»

محمد جواد عظیمی

عج - است .

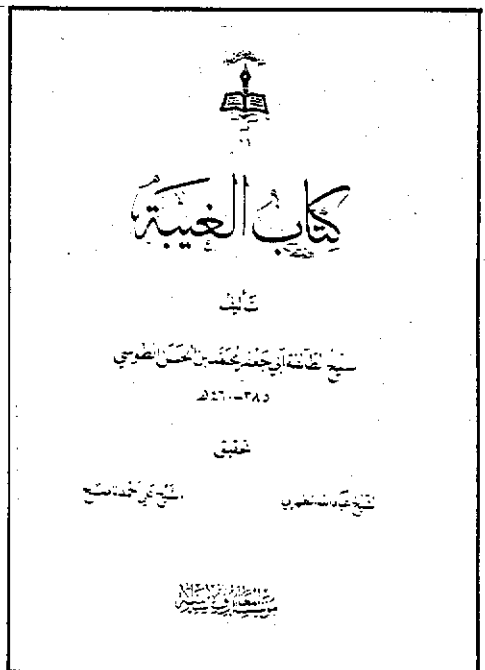
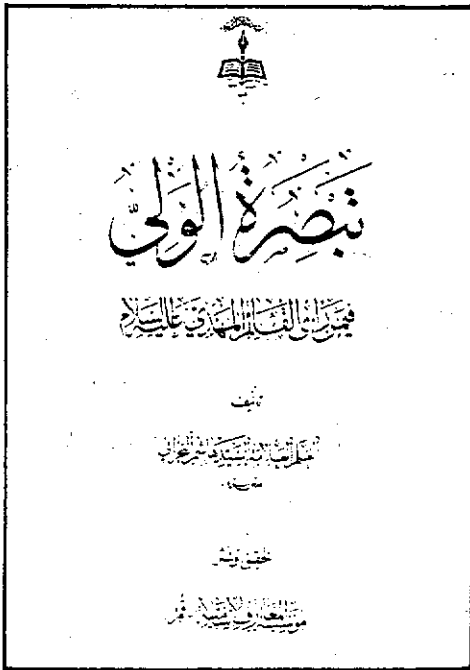
این معجم به گونه ای جالب با بهره گیری از بیش از ۴۲۰ مصدر در فرهنگ اسلامی اعم از عامه و خاصه جمع آوری و تدوین شده است که در نهایت به ۷ جلد خواهد رسید و تاکنون ۴ جلد آن منتشر شده است . این معجم ، آثار مکتوب در فرهنگ اسلامی اعم از تفسیر ، تاریخ ، رجال ، تراجم و عقاید را تحت پوشش می گیرد . و تا حد امکان سعی شده است نسخه های خطی و یا چاپی این آثار شناسایی و گردآوری شود تا به گونه مستقیم از آن در تدوین این معجم استفاده گردد . در این معجم ، مآخذ هر حدیث بر اساس تسلسل زمانی ، ذیل آن ذکر شده است . جدا از تدوین این معجم ، پژوهشگران بنیاد به موضوعاتی مانند :

«مهدویت در ادیان» ، «عصر ظهور» و «حوادث قبل از ظهور» نیز پرداخته و تاکنون بیش از هزار عنوان استخراج کرده اند . این عناوین استخراج شده از روایات ، خود موضوع قابل توجهی را تشکیل داده است . همچنین آیاتی از قرآن کریم که بر حسب روایات به امام زمان - عج - تأویل شده همراه با روایات مذکور جمع آوری شده است که با

واژه «انتظار» از دیر زمان در قاموس انسان معنی داشته و مکاتب و مسلکهای گوناگون به تفسیر و تحلیل آن پرداخته اند .

به اعتقاد شیعیان ، رهایی انسان از تنگناها و تابش فروغ هستی بخش ، در نهایت به دست سپیده گشای مهدی موعود انجام می پذیرد ؛ همو که تمام مکاتب آسمانی به وجودش اشاره داشته و در مجموعه های روایی اسلامی جایگاه ویژه ای دارد و نصوص مربوط به ایشان بخش قابل توجهی از فرهنگ اسلامی را می سازد . فهرست نگاری و معرفی این بخش از فرهنگ اسلامی کاری است لازم و سترگ که تاکنون گامهای خوبی در این زمینه برداشته شده است اما راه بساقی مانده تلاشی بس فزونتتر می خواهد .

«بنیاد معارف اسلامی» قم به انگیزه تحقیق و پژوهش در تاریخ اسلام و تشیع ، به همت مرحوم آیت الله سید عباس مهری در سال ۱۳۶۳ تأسیس شد . که حاصل تلاش آن در این زمینه ، تألیف و تدوین موسوعه ای کم نظیر و معجم نفیسی از احادیث مربوط به حضرت مهدی موعود -

حلیة الأبرار، سید هاشم بحرانی
 مدینه المعاجز، سید هاشم بحرانی
 را تحقیق کرده است. تحقیق و انتشار کلیه آثار مرحوم
 سید هاشم بحرانی در دستور کار این بخش قرار دارد.
 کتاب «المسالک» شهید ثانی که خود موسوعه فقهی
 بسیار ارزشمندی است و همچنین کتاب «عباقات» حدیث
 ثقلین در این بخش تحقیق می شود.
 ۳- بخش ترجمه: ترجمه متون و آثاری که در راستای
 اهداف بنیاد مفید باشد توسط این بخش انجام می شود.
 تاکنون دو کتاب: «ثم اهدیت» و «لاکون مع الصادقین» در
 این بخش ترجمه شده است.
 ۴- کتابخانه: با گذشت حدود هشت سال از تاریخ
 تأسیس بنیاد، با تلاش خستگی ناپذیر مسؤولین آن، اینک
 کتابخانه بنیاد، مجموعه ای با کیفیت خود از
 موضوعات مختلف، خاصه موضوعات تفسیر و علوم
 قرآن، حدیث فقه، تراجم، رجال، تاریخ و ادبیات را
 تشکیل می دهد که ضمن ارائه خدمات لازم به محققین
 بنیاد، با دیگر محققین نیز همکاری لازم را در ارائه
 خدمات دارد.

عنوان «الآیات المفسرة بامام المهدي» منتشر خواهد شد.
 بنیاد معارف اسلامی قم تصمیم دارد این روش
 معجم نویسی را نسبت به دیگر ائمه شیعه - علیهم السلام -
 ادامه دهد و برای هر یک از آن بزرگواران، معجمی خاص
 تهیه کند.
 پژوهشهای تاریخی و بازنگری دقیق در تاریخ
 اسلامی که سرفصل اهداف بنیاد را تشکیل می دهد هدفی
 است بزرگ که مقدمات زیاد و نیروهای کارآمدی را
 می طلبد؛ از این رو «بنیاد معارف» حدود پنجاه نفر از
 محققین را به همکاری فراخوانده که تلاش ایشان به
 بخشهای ذیل تقسیم می شود:
 ۱- بخش تألیف و تدوین «موسوعه حضرت مهدی».
 این بخش، تهیه معجمهای دیگری را نیز در دستور کار
 خود دارد.
 ۲- بخش احیاء تراث: تحقیق و تصحیح متون اصیل
 فرهنگ اسلامی به ویژه معارف اهل بیت - ع - در این بخش
 انجام می گیرد و تاکنون کتابهایی چون:
 الغیبة، شیخ طوسی
 نبصرة الولی، سید هاشم بحرانی